

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

Loflied op de deugden Gods

"Want Gij, HEERE, zijt goed en gaarne vergevende en van grote goedertierenheid, allen die U aanroepen"

Psalm 86:5

Hoe is God? Om die vraag te beantwoorden zullen we de Schrift moeten raadplegen.

Uiteindelijk kan alleen God Zelf zeggen hoe Hij is. Gaan we zelf proberen te omschrijven hoe God is en gaan we te rade met onze eigen ervaringen en inzichten dan komen we op dwaalwegen uit. Dan gaan onze denkbeelden omtrent God de toon aangeven en dat is net zo goed beeldendienst als wat Jerobeam in het Tienstammenrijk invoerde toe hij kalveren liet neerzetten in Bethel en Dan.

David die in deze Psalm 86 aan het woord is, heeft van God Zelf geleerd hoe Hij is. Dat mag hij nu in het gebed tegen God zeggen en tegelijk aan de volgende geslachten doorgeven. Als David deze Psalm maakt verkeert hij in grote nood. Meer dan eens zegt hij dit in deze Psalm. Direct al in vers 1: *"Ik ben ellendig en nooddruftig."* Verder ook in vers 7: *"In de dag mijner benauwdheid roep ik U aan."* Maar in de nood die hij beleeft, weet hij de weg tot de Heere. Hij gaat die weg; de weg van het gebed. Hij doet een beroep op de Heere en daarbij steunt hij op wat God eerst van Zichzelf heeft geopenbaard. De deugden Gods worden David geopenbaard. De deugden Gods worden Davids pleitgrond.

Hoe is God dan? Hij is goed. Dat is het eerste wat David hier noemt. Goed is Hij aan allen. Goed is Hij voor al Zijn schepselen. Hij doet Zijn hand open en verzadigt al wat er leeft. Zijn goedheid ligt verspreid op al Zijn werken. Hij is de Algoede. Zijn we in feite daar niet allemaal getuigen van? Zoveel goeds hebben we al van Hem ontvangen. Zoveel bewijzen van Zijn goedheid! Maar Gods goedheid is niet alles wat van Hem gezegd kan worden.

David weet ook van een andere eigenschap. God is gaarne vergevend. Dat heeft te maken met onze zonden. We staan bij God in de schuld. We hebben

tegen Hem gezondigd. Hoe moet dat? Als de Heere de ongerechtigheid gadeslaat en als Hij vergelding komt doen, wie kan dan bestaan? Maar, zo zegt Psalm 130 – bij Hem is vergeving.

Hoe is dat dan? Een illustratie hiervan, gegeven door de Heere Jezus, vinden we in de vader van de gelijkenis van de verloren zoon. In hem zien we wat 'gaarne vergeven' is. Deze vader stond al op zijn zoon te wachten. En toen die jongen terug kwam, werd hij ontvangen met een kus. Hij had zijn vader heel wat aangedaan. Hij had hem onteerd en bedroefd en gekrenkt. Maar de vader vergaf gaarne. Zo is God. Schoon zwaar getergd, lankmoedig en weldadig en groot van goedertierenheid.

Allerlei zondaren hebben dat al ondervonden. Tot zelfs de grootste goddeloze toe. Denk aan koning Manasse. Denk aan de moordenaar aan het kruis. Denk aan Saulus van Tarsen. Maar niet alleen goddelozen hebben die vergevende genade leren kennen; ook eigengerechten die van dat kwaad bekeerd werden. Ja, de Heere maakt waar wat Hij heeft beloofd in Jesaja 1:18: *"Al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol."* Die bereidheid om te vergeven is met name openbaar gekomen in de komst en het werk van de Heere Jezus Christus. Vooral Zijn offer aan het kruis getuigt ervan. Daar gaf Hij Zijn leven; daar stortte Hij Zijn bloed. Daar is de fontein geopend tegen de zonde en de onreinheid. Daar is zichtbaar geworden dat God gaarne vergeeft.

Dat evangelie laat God verkondigen, opdat de zondaar het weten zou. Bovendien geeft God Zijn Geest opdat de boodschap van Gods vergevende genade zou worden geloofd door schuldige zondaren en opdat zij er in de weg van het geloof waarlijk deel aan zouden krijgen. Zo zorgt God ervoor dat de vergeving ook beleefd wordt. En dat de schuldige ervaart dat God inderdaad gaarne vergeeft. Dat Hij vergeeft met heel Zijn hart.

Hoe krijgt de zondaar er dan deel aan? Hij mag er om vragen. Hij mag tot de Heere komen. Maar dan wel met de belijdenis van zonden. Erken het eerlijk voor Hem wat we hebben misdaan. *"Die zijn overtredingen bekent en laat, zal barmhartigheid verkrijgen"* (Spreuken 28:13). *"Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons vergeve en ons reinige van alle ongerechtigheid"* (1 Joh. 1:19).

En verder is de Heere van grote goedertierenheid. Dat komt duidelijk uit in het feit dat Hij gaarne vergeeft. Maar niet alleen daarin. Er is ook genade die heiligt. En is er genade die leidt. Er is genade die vertroost, ja, er is genade in elke nood en voor alle omstandigheden. Er is een volheid van genade. Groot van goedertierenheid is God. Er is geen eind aan. Laten we – nu we zulke getuigenissen hebben in de Schrift – toch niet klein van God denken. Daar doen we Hem oneer mee aan en daarmee berokkenen we onszelf schade. Voor wie is God dit? Wie leren Hem nu zo kennen? Wie ondervinden dit? Allen die Hem aanroepen. Allen die Hem nodig gekregen hebben en vanuit die nood tot Hem vluchten. Die niet langer bij Hem vandaan kunnen blijven. Die in Hem gingen ontdekken alles wat zij voor hun arme ziel nodig hebbend uit de nood leerden roepen. Die het Woord dat van Hem spreekt leerden gebruiken en die erdoor vrijmoedigheid kregen om tot Hem te vluchten. Nee, dat is niet slechts voor twee of drie. De tekst zegt voor allen die Hem aanroepen. *"Wie Hem aanroept in de nood, vindt Zijn gunst oneindig groot."* Zo was Hij in Davids tijd. Zo is Hij vandaag nog. Hebt u daar weet van? Hebt u Hem zo leren kennen?

P. den Butter

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie van ds. P. den Butter opgenomen over Psalm 86:5 "Loflied op de deugden Gods." Ds. M.C. Tanis schrijft over 2 Tim. 4:10 onder het opschrift "Verdriet en geloofsdaad". Ds. P. Roos levert een bijdrage over "Internet". Ds. K. Hoefnagel schrijft in zijn vragenrubriek over "in- en uitwendige roeping." Van de hand van ds. J.M.J. Kieviet treft u een vervolgartikel aan over het Avondmaalsformulier en een column. Ds. P. den Butter levert een bijdrage onder het opschrift "Is arminianisme echt zo slecht?" Het tweede deel van een artikel over Jacobus Koelman is nu opgenomen en boekbesprekingen.

Ds. A.v.d. Weerd

Het mag naar omstandigheden goed gaan met ds. v.d. Weerd. Na geruime tijd op de intensive care gelegen en daarna op zaal mocht ds. v.d. Weerd thuiskomen. De Heere heeft wonderen gedaan. Dat is reden Hem ootmoedig te erkennen en te loven. De Heere gedente hem verder met zijn vrouw en gezin en hergeve de krachten opdat te zijner tijd het Woord weer mag worden uitgedragen.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 10,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 8 dollar per jaar.

Advertenties € 0,39 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166-4646

Dankdag

D.V. woensdag 5 november zal de landelijke dankdag voor gewas en arbeid gehouden worden. Er is veel reden de Heere te erkennen voor alles wat Hij gaf in de achterliggende periode. Heeft het aan Hem verbonden voor het eerst of al meer? Ware dankbaarheid wordt alleen daar gevonden waar onwaardigheid en rechteloosheid wordt ingeleefd. De Heere geve die gestalte in te mogen nemen.

Ambtsdragersconferentie

D.V. zaterdag 29 november zal er weer een ambtsdragersconferentie worden gehouden over "de praktijk van het huis-

bezoek." Een aangelegen onderwerp. Het is een goede en geboden zaak dat ambtsdragers hierover van gedachten wisselen met elkaar, elkaar opscherpen en toerusten. Noteert u deze datum alvast in uw agenda. Ambtsdragers en oud-ambtsdragers zijn van harte welkom. Plaats: Chr. Geref. Kerk Sliedrecht-Centrum in de grote zaal. Aanvang 2 uur 's middags.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 13 november verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 6 november.

AvH

Ambtelijke praktijk

VERDRIET EN GELOOFSDAAD

2 Tim. 4:10

Afschrijven mag in de kerk niet gebeuren. Uit het kerkelijk bestand mag nimmer iemand zo maar verwijderd worden. Na gesprekken en vermaningen moet uiteindelijk iemand voor de beslissing gesteld worden. Onttrekken of blijven. Voldoen aan de opgenomen verplichting of niet. Want belijdenis doen is een persoonlijke zaak. Zeker heeft het met het geloof te maken, maar ook met de leer van de kerk. Leer en leven. Nu is het weggaan uit de gemeente een ontzettende zaak. Kerkverlating komt nu veel voor. Jongeren, ouderen, zelfs gezinnen trekken de kerkelijke deur voor goed achter zich dicht. Grijpt die werkelijkheid ons aan? We horen en zien het. Wordt er aan de ex-leden gedacht? Hebben ze een plaats in het openbare gebed? Wordt er nog contact opgenomen? Dat er zorg wordt besteed aan allochtonen is goed. Maar de verloren schapen van eigen gemeente moeten voor ons niet voor goed afgeschreven zijn.

Verdriet

In zijn cel zag Paulus uit naar de komst van Timotheüs. Om verschillende redenen. Een bijzondere oorzaak is het heengaan van Demas. Demas had Paulus verlaten. We kunnen wel aannemen dat er tranen bij Paulus waren toen hij deze werkelijkheid aan Timotheüs schreef. Wederzijds was er een band. Paulus en Demas wisten zich één. Het was samen optrekken. Samen werken. Samen zich inzetten voor de dienst van de Heere. Dit alles is nu voorbij. Voor goed. Demas had Paulus in de steek gelaten. Hij was de trouwe medewerker van Paulus. In de brief aan Filemon noemt Paulus Demas samen met Lukas en Aristarchus als zijn medewerkers (vers 24). In de brief aan de gemeente van Kolosse moet

Paulus namens Demas de groeten doen. Beide brieven zijn geschreven tijdens de eerste gevangenschap van Paulus te Rome. Toen waren Lukas en Demas bij hem. Trouwe broeders van Paulus. Tijdens zijn tweede gevangenschap te Rome waren die twee weer bij Paulus. Lief en leed deelden ze met elkaar. Maar onverwacht, misschien wel ongedacht, ging Demas heen. Paulus is achter de reden gekomen. Zeker, de positie en de aanstaande marteldood van Paulus hebben meegewerkt aan het vertrek van Demas. Demas zag het zwaard ook op hem aankomen. Aan de macht van Nero ontkwam niemand. Die wrede christenhater had al heel wat bereikt. Hij ging als een wreed dier te keer en hij ging steeds verder. Bijzonder in de grote stad Rome. Demas vertrekt niet met de noorderzon. Hij heeft over zijn heengaan gesproken. Het zou geen vlucht zijn uit vrees. Maar het ging dieper. Bewogen schrijft Paulus aan Timotheüs: Demas heeft mij verlaten. Paulus gebruikt hier hetzelfde werkwoord als Jezus uitsprak aan het kruis: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? Alhoewel Paulus niet van zijn God en Heere verlaten is, raakt de breuk met en het gescheiden zijn van Demas diep. Demas was vertrokken naar Thessalonica. Een bloeiende stad in Griekenland. In de dagen van Paulus een stad van 100.000 inwoners. Onder hen waren veel joden. Op zijn tweede zendingsreis had Paulus er een gemeente gesticht. Twee brieven had Paulus aan haar gezonden. De gang van Demas was een bijzondere. Het wordt door Paulus genoemd.

Beweegreden

Demas had de tegenwoordige wereld lief gekregen. Zijn motief was liefhebben. Liefhebben doe je met heel je hart. Demas had zijn hart verpand aan de wereld van nu, vermeldt Paulus. On-

verbloemd schrijft Paulus de waarheid. De Heere heeft het gewild dat wij het zouden weten. Een les voor vandaag. We kunnen wat inslikken of nalaten. De waarheid spreken is geboden. Het waarschuwen voor. Het wijzen op, maar dan gemotiveerd, spreekt van liefde. Wat openlijk is mag niet onder de dekmantel geplaatst worden. Een baken in zee kan noodzakelijk zijn. Nu kan een bepaalde werkelijkheid pijn doen. Dit was bij Paulus het geval.

Wereld van vandaag

Op wat Paulus zo met nadruk schrijft moeten we letten. Demas verkoos de wereld van het heden. Van vandaag. Dat wil niet zeggen dat de wereld van gisteren totaal goed was. Dat bedoelt Paulus niet. Maar Paulus wijst er op waar voor Demas het accent ligt. Het volle accent. Nu kan niet gezegd worden dat Demas de onderwereld heeft lief gekregen. De wereld van de misdaad of de rossige buurt. De lustige wereld. Eten en drinken en vrolijk zijn, want morgen sterven wij. De hebberige wereld. Halen, hebben en houden kunnen hem aangetrokken hebben. De blikrichting van zijn leven is totaal veranderd. Het is niet meer van beneden naar boven. Maar het is omgekeerd geworden. Van de christen geldt en daarom ook van Paulus: wij hebben hier geen blijvende stad maar zoeken de toekomst. Men is door genade niet meer van maar in de wereld. Een gast en een vreemdeling. Zeker wordt een christen niet wereldvreemd. Men mag genieten, gebruiken wat de Heere gegeven heeft. Waarvoor gedankt mag worden. Wat de toets van Gods Woord kan doorstaan mag gebruikt of gedaan worden. Zo was het bij Paulus. Dit beeld heeft Demas ook in Paulus gezien. Echter het tijdelijke, het opgaan daarin, trok hem. Het Koninkrijk van de Heere ging voor hem haar rijkdom en waarde verliezen.

Baken in zee

Op het blijvende, het komende, had Demas geen oog meer. Demas meende dat hij uit de wereld van vandaag alles kon halen wat zijn hart begeerde. Wat geeft het christen zijn in de wereld? Druk, lijden. Zie Paulus. Wat heeft hij moeten doormaken. Wat een lijden. Dag en nacht heeft hij zich ingezet voor de zaak van Christus. En nu is het sterven op het schavot. De dagen moet hij doorbrengen in een vunzige cel. Is dat de beloning? Demas wil leven. Is hij godsdienstig gebleven? Misschien wel. De één wil leven uit één wereld. De ander uit twee werelden. Zo is het vandaag nog. Waar bijzonder de Heere Jezus op wijst heeft de actualiteit niet verloren. Demas is voor ons een baken in zee. Zelfs mede-arbeider van Paulus te zijn is geen

waarborg voor behoudenis. Onverwachts kan er door allerlei oorzaken verandering komen. Naast het indringende woord van de Heere Jezus: gedenkt aan de vrouw van Lot en hoe de levensstijl in de laatste periode van de wereld zal zijn, mogen we ook niet voorbijzien aan wat Johannes schrijft: al wat in de wereld is, namelijk de begeerlijkheid des vleses en de begeerlijkheid der ogen en de grootsheid des levens is niet uit de Vader maar is uit de wereld (1 Joh. 2:16).

Geloofsdaad

Opvallend is dat aan de mededeling van Paulus omtrent Demas direct verbonden wordt het vertrek van Crescens en Titus. Het tweetal gaat als zendeling werken in een open gebied. Galatië. Dalmatië. Paulus leeft bij het zendingsbevel: gaat heen. Er moet gewerkt worden onder

Kerkelijk actueel

INTERNET

In het RD hebben mensen uit verschillende kerken met elkaar gesproken over het internetgebruik. Vanuit onze kring was br. A.J. van der Wekken uit Leerdam erbij betrokken. Uit dit gesprek kwamen enkele opmerkelijke conclusies naar voren. Eén daarvan is dat mensen verwachten dat de kerk tracht aan te geven waar de grenzen liggen. Wat kan wel en wat kan niet?

Het is een zorgelijke ontwikkeling dat in de rechterflank van de Gereformeerde Gezindte een tweeslachtige houding bestaat inzake internet. Het werd in het gesprek van hierboven gezegd door dhr. Kroon (GG) dat het onderscheid tussen privé- en zakelijk gebruik moeilijk aan te geven is. Als ik van der Wekken goed begrijp, zou hij de bestaande regels daarentegen willen versterken of zo nodig aanscherpen, terwijl Kroon pleit voor gewetensvorming. Dat laatste wordt dan niet strak bepaald door voorschriften en regels, maar we moeten in dat geval van binnenuit, vanuit de innerlijke bekering omgaan met de media en zodoende ontdekken wat kan en niet kan. Ik hoop dat ik de bedoeling goed weergeef.

In de Gereformeerde Gemeenten werd ten aanzien van de TV een ander standpunt ingenomen. TV-bezit was meer malen een zaak van kerkelijke censuur. Onthouding leek altijd de veiligste weg. Dat standpunt kwam ook voor in een bepaalde kring in onze kerken. In andere delen van onze kerken voelde men meer voor een geestelijk en onderscheidenlijk gebruik (gewetensvorming dus). In de GG werd het standpunt gehuldigd: geen TV, terwijl in onze kerken een schuchter en aarzelend gebruik van dit medium hier en daar werd aanvaard.

Dhr. N. Verdouw, die ook aan het gesprek deelnam, merkte op: „Stringente regels geven ouders die voor 100 pro-

cent al de volken. Ondanks tegenstand en veel verdriet moet het werk doorgaan. De Koning van de Kerk heeft er recht op en mensen moeten door Woord en Geest levende burgers worden van het Koninkrijk des Heeren. Heeft satan in Demas een overwinning behaald, hij zal onderdanen verliezen door de arbeid van het tweetal. Christus zal als Koning heersen. Het liefdesvuur tot de Heere en Zijn rijk verdoofde niet. Zelfs in het aangezicht van de marteldood bleef het liefdesvuur branden. Paulus weet dat in de meerderheid van des Konings onderdanen Zijn heerlijkheid bestaat. Hieraan wil hij tot het einde van zijn leven meewerken. Leeft de wereld voor ons en zo het Koninkrijk van de Heere?

M.C. Tanis

cent willen volhouden om zo lang mogelijk internet buiten de deur te houden een steun in de rug”, stelt Verdouw. „Als kerk moeten we ons vierkant achter zulke ouders scharen. Daarom zijn er duidelijke regels nodig. Daar horen sancties bij. Tegelijkertijd moeten we onze ogen niet sluiten voor de werkelijkheid. Daarom kiezen we als projectgroep voor een tweesporenbeleid: we adviseren geen internet te nemen. Maar als een gezin toch een aansluiting moet hebben, laat het dan een zo goed mogelijk filter kiezen. Daarin zijn we inderdaad opgeschoven. We mogen blij zijn dat er goede filters beschikbaar zijn als mensen niet langer om internet heen kunnen.” Hij geeft aan dat men feitelijk wat is opgeschoven. Van onthouding en uitsluiting naar een goed filter. Het is goed naar zijn woorden te luisteren.

Een volgende stap is echter: van een goed filter naar persoonlijke gewetensvorming, zoals Kroon aangaf. Dat gaat weer verder en lijkt meer vrij te laten. Wat Kroon zegt, verdient op zichzelf waardering. Gewetensvorming, een denken vanuit het geloof en met het filter van de bekering, dat is idealiter gezien, een goede weg. Inzake de TV gingen er echter van uit, dat de mens van nature altijd de verkeerde keus doet en dat we niet te veel moeten vertrouwen op de mens, die zelfstandig geen goed onderscheid kan maken. Niet alleen bij Kroon zijn de bakens dus wel wat ver-

zet, ik merk om me heen dat men in bedoelde kringen nu niet altijd meer spreekt van onthouding en afstand, zelfs niet expliciet van het kliksafe-filter; men gaat meer uit van de gedachte dat Internet nu eenmaal niet meer in te dammen is. Naar mijn mening moeten we ook wat bescheidener omgaan met de zucht naar informatie? Moeten we alles weten wat er te koop is? Nemen we zo niet de hele wereld op de nek, een veel te zware last voor ons en onze kinderen? Terughoudendheid op dit punt lost heel wat vragen op.

Velen, die gekant waren tegen de TV, omarmen nu de technische hoogstandjes van Internet. Het ontbreekt aan echte duidelijkheid, mede ook vanwege allerlei zakelijke behoeften. Dat lijkt me een levensgevaarlijke ontwikkeling. Want we moeten eerlijk zijn: velen hebben zich nooit geoeft in het omgaan met wereldse invloeden. Wie zich tot nu toe onthielden van de TV, worden nu extra bedreigd. Niet zelden gebeurt het dat zij die de TV buiten de deur hielden (overigens een goed besluit!), extra blootgesteld zijn aan de verzoeking, als zij hoe dan ook nu in aanraking komen met de wereld der media. De geest heeft geen antivirus ontwikkeld.

We moeten beducht zijn voor een vertrouwen dat de mens de dingen kan onderscheiden. In het bewuste gesprek stond ook de opmerking dat bekering het beste filter is. Dat is waar, absoluut, maar waarom zouden we ook vanuit de bekering niet gebruik maken van filters, die voorhanden zijn?

Ditzelfde argument speelde indertijd in de discussie rond begeleide confrontatie op Reformatische scholen. Kan de jeugd het aan als er confrontaties geboden worden met de wereld der verzoeken?

Ik vermoed dat van der Wekken zijn vrees heeft willen verwoorden voor al te veel ruimte. Hij vroeg zich af of we de regels moeten gaan aanpassen nu immers Internet zo ingebed is in de maatschappij? Hij heeft naar mijn mening terecht gepleit voor een handhaven van bepaalde regels. Misschien zegt hij dat omdat wij in de CGK leergeld gegeven hebben met de TV.

Ik meen dat dr. Stolk in "De Wekker" ook duidelijk gepleit heeft voor regels ten aanzien van het gebruik van DVD's. Nu de behoefte duidelijk werd uitgesproken dat de kerk op dit terrein haar stem laat horen, doen we er goed aan ook hier in te haken op de gehouden discussie. Ik mocht onlangs preken in een gemeente over zondag 31 (Sleutelen des hemelrijks). Eén van die sleutels is de kerkelijke tucht. Op een oude plaat over de brede en de smalle weg kon de tekenaar nog precies aangeven wat

verkeerd was. Wat zouden wij nu als gevaren langs de brede weg aangeven? IK denk dat er heel wat dreigingen niet meer als zodanig onderkend worden. Wat zijn nu concreet de dingen die niet aanvaard kunnen worden? De moeilijkheid is daarbij ook, dat er overal ook nog wel iets goeds zit. Het (weinig) goede trekt velen over de streep, maar het kwade wordt daarmee ook binnen gehaald.

Maakt TV gebruik censurabel, of het gebruik van Internet? Heeft het te maken met kerkelijk opzicht? Niet als een zaak van de kerkelijke ban, maar wel als noodzaak van vermaan. Hoe gaan we met deze dingen om? Ik heb in de pastorale praktijk waargenomen dat de TV gretig werd ingehaald en gebruikt. Tot schade van het geestelijke leven. Als uitzonderingen heb ik ook mensen gekend die TV hadden en die daar, naar ik mocht vertrouwen, zorgvuldig mee omgingen.

De kerk heeft de roeping om in prediking en pastoraat te waarschuwen tegen misbruik maken van de media. Internet behoeft niet buiten de deur gehouden te worden, maar waarom voeren we niet klip en klaar en zonder restricties en slagen om de arm het pleit voor een deugdelijk filter? Ik heb huwelijken in de gemeente stuk zien vallen door Internet. En wat te denken van een site als Hyves, waar iedereen maar allerlei flodderige ideeën kan plaatsen? Soms etaleert men echtscheiding en andere intieme zaken open en bloot voor Jan en alleman. Een mentaliteit als van bladen zoals Story en Privé gaan op deze manier ook een deur vinden in ons leven? Het is onbegrijpelijk dat zelfs refomensen providers gebruiken, die geen enkele sluis aanbrengen tegen de zonde en de wetteloosheid of die een net gebruiken met veel te ruime mazen.

Daarom ben ik bang dat op dit punt de fundamenteën van het geestelijke leven ondergraven worden. Feitelijk ligt er iets anders, een diepere oorzaak, aan ten grondslag. Bekering is inderdaad het goede filter. Dus alleen zij die een tere omgang hebben met de Heere en Zijn Woord, beschikken over een filter. Maar juist zij zullen zich te meer wachten voor de gevaren en verzoeken. Leid ons niet in verzoeking. En als men dát filter nu nog mist?

Gewetensvorming kan alleen plaatsvinden vanuit het werk van Gods Geest. Dat mogen we als hoopvol signaal meegeven. We moeten hier niet denken vanuit de wet. Een wettisch mens kan allerlei zaken doen en laten, die toch voortkomen vanuit een geheel verkeerd beginsel. Dat gevaar hoort u misschien in het gebruik van regels. Een wettische houding komt feitelijk alleen maar voort

uit zelfliefde. Als de goede werken door God niet zijn voorbereid, zijn het geen goede werken. Als de Refowereld een indentiteit opbouwt buiten het geloof in Christus om, dan verzwakt het gebinte van de kerk en wordt het huis doorlekkende, zo zegt de Prediker.

Alleen een levend geloof kan bewaren voor de verzoeking. Het zou mogen zijn dat de verleiding van deze tijd ons te meer doet vluchten tot Hem Die een verberging is tegen de vloed en de schaduw van een rotssteen in een dorstig land. Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden? Hoe droevig als jonge mensen wordt voorgehouden dat geloof en bekering toch onbereikbare zaken zijn. Waar moeten zij het dan van verwachten? Laten we hen de weg wijzen en vrijmoedig spreken over het vluchten tot de Heere Jezus. De apostel vermaant de Romeinen dat ze niet gelijkvormig worden aan de wereld, maar hij spreekt dan zo helder vanuit de bron van de ontfermingen Gods. Dat is de enige mogelijkheid. Maar dan is er ook een positieve vervanging: dat ge uw leden stelt tot een Gode welbehaaglijke offerande, welke is uw redelijke godsdienst. Er zal niets bestand zijn tegen de vloedgolf van deze moderne wereld dan alleen het gaan van de Weg. Als we dat geloof in Christus nog missen, lopen we acuut gevaar.

Tenslotte nog een laatste opmerking: Als u op internet in de zoekregel intikt: Bewaar het Pand, dan treft u temidden van veel gegevens ook een site aan waar jongeren discussieren over kerk en..... dominees. Je kijkt dan wel even op wat daar te lezen staat. Loop je als predikant wat buiten je schoenen, dan moet je daar maar eens zien hoe je misschien wel onderuit gehaald wordt. Vrijmoedig wordt gesproken over kerken en dienaren. Het doet mij denken aan mijn kinderjaren. Ik was nog maar heel jong toen ik al schriften had met foto's van kerken en vooral ook van predikanten. Dat zal bij meerderen het geval geweest zijn. We spraken soms over dominees zoals nu de wereld eindeloos door kan praten over de voetbalhelden. We wisten ook op de naam af wie wel en wie niet meetelde. Die vaardigheid ben ik lang geleden kwijt geraakt, gelukkig. Weten we het van onszelf wel echt?

Ik verbaas me dan dat er ook nu nog een jeugd is die vrijmoedig spreekt over kerkelijke zaken, zelfs over voorgangers. Aan de ene kant ben ik daar blij mee. Maar als ik een goede raad mag geven: toch maar niet discussieren over de gaven van de dominee. Vast en zeker: de een zou er hoogmoedig van worden en een ander zou alle moed verliezen, als ze lezen hoe mensen over hen denken.

Dat zou niet zo moeten zijn. Paulus ging door goed en kwaad gerucht. Hij hechte niet aan het oordeel van mensen. Dat moeten wij ook maar niet doen. En we willen ook maar zo veel mogelijk terug-

houdend zijn als we spreken over anderen, wie het ook zijn. Er blijft nog zo heel veel over, waar we het wel over kunnen hebben.

P. Roos

Steeplechase

Op de dag dat dit nummer van ons blad verschijnt en op de dagen er omheen, herdenken we de Reformatie weer. De gezegende Reformatie van de 16e eeuw waarvan we onszelf en ons-soort-mensen als nazaten beschouwen. En daarom komen we éénmaal per jaar graag samen om erop terug te zien en er manmoedig van te zingen: "Een vaste Burcht is onze God..." en zelfs: "Delf vrouw en kind'ren 't graf, neem goed en bloed ons af..." We hebben nog een extra motief om rond deze 31e van de wijnmaand samen te komen: we doen het interkerkelijk en we collecteren voor een goed doel.

De oude verhalen van Luthers worsteling en van zijn wonderlijke bevrijding kennen we al vanaf de lagere school, maar steeds weer boeien en beklemmen ze ons. Want we voelen: hier gaat het om! Het is een onopgeefbaar goed: de belijdenis dat de God die heilig is nochtans goddelozen rechtvaardigt, om Christus' wil. De zaligheid, te ontvangen door het geloof alleen! Dit is het keurmerk van ons christelijk en gereformeerd zijn. Zo vinden we. En zo herdenken we. Terecht.

Enkele weken geleden verscheen het boek Calvijn, een mens. Een biografie die leest als een roman. Met vlotte pen en lichte toets geschreven. De Apel-doornse historicus beheerst zijn taal. De badinerie, de scherts, had voor mij wel wat minder mogen zijn. Maar dat terzijde. Het gaat mij nu om de aller-eerste zin van het boek. Een treffende typering. Ik lees: "Het leven is een steeplechase." Eerlijk gezegd had ik er het Engelse woordenboek voor nodig. Be-doeld wordt: het leven is een hordeloop, een wedren met hindernissen. Zo was het inderdaad bij Calvijn. Zijn leven was een weg van aanvechting en overwinning, van zuchten en van zingen. Van buiten strijd, van binnen zorg. Op weg naar het einddoel, dat wel! Niet zonder 'de overdenking van het toekomstige leven.' Een steeplechase, ja. Bij Calvijn. Bij Luther niet minder. Trouwens, had ook Paulus het al niet over zijn loopbaan? Wie zijn de echte nazaten van de Reformatie? Calvijn wil het antwoord wel geven: "Wereldlingen en aardsgezinde mensen bekommeren zich alleen om een aangenaam en gemakkelijk leven hier beneden. Maar zij die weten dat wij hier onze loop hebben te volbrengen en dat onze erfenis ons wacht in de hemel, zijn niet gehecht aan, noch bezwaard met deze voorbijgaande dingen, doch jagen naar hetgeen waartoe zij geroepen zijn" (Psalm 119: 19).

J.M.J. Kieviet

Vragenrubriek

In- en uitwendige roeping.

Graag ga ik in op de vraag naar de betekenis van de roeping, als eerste schakel in de keten van de heilsorde, het onderscheid tussen inwendige en uitwendige roeping vooral en de altijd weer voor vragen stellende woorden van Christus in Matth. 22:14, "Want velen zijn geroepen, maar wenigen uitverkoren".

Het is een wonder van Gods ontferming dat Hij in plaats van Zich van ons af te wenden, nog tot ons komt met Zijn Woord. Hij zendt het Evangelie wanneer Hij wil en tot wie Hij wil, Dordtse Leerregels, hoofdstuk 1. Er is echter een probleem, om het zo maar eens te noemen. Een mens wil krachtens zijn gevallen en verdorven natuur naar de stem van God niet luisteren. Dat er toch gehoor aan wordt gegeven komt dan door Hem Die Zich paart aan de rechte vercondiging van het Woord, de Heilige Geest.

Hoe komt het dat de roeping zo verschillend wordt beantwoordt? We zien na Paulus' prediking in Athene bijvoorbeeld toch verschillende reacties op dezelfde prediking! De gelijkenis van de zaaier laat ons bovendien zien dat een mens aanvankelijk zelfs positief kan reageren op het Woord, terwijl uiteindelijk de wezenlijke vrucht van geloof en bekering uitblijft.

Is er wel sprake van een en dezelfde roeping? In dit verband wordt gesproken over inwendige en uitwendige roeping. De uitwendige leidt dan niet tot het noodzakelijke geloof en de inwendige wel! Ik denk dat we hier erg mee moeten oppassen. Juist omdat een mens van alles aangrijpt om zichzelf te verontschuldigen en zelfs God te beschuldigen. Kan de mens die verloren gaat God ervan beschuldigen dat de roeping niet krachtig genoeg was? De gedachte alleen al is godslasterlijk. God zond Zijn profeten tot het afgekeerde Israel "vroeg op zijnde en zendende", wakker over Zijn Woord en welmenend. Als deze roeping afgedaan wordt als slechts uitwendig, verstaan we Jeremia 7 niet, luister maar: "En nu, omdat gij al deze werken doet, spreekt de HEERE, en Ik tot u gesproken heb, vroeg op zijnde en sprekende, maar gij niet gehoord hebt, en Ik u geroepen, maar gij niet geantwoord hebt; zo zal ik aan dit huis (de tempel) doen gelijk Ik aan Silo gedaan heb", verzen 13 en 14. De geroepene, zo zal straks blijken,

hoeft nog geen uitverkorene te zijn, maar de verkorene is wel een geroepene. Het verband daartussen mogen wij niet loslaten. Lees Openb. 17:14 maar. Daar staat dat zij die met het Lam zijn, de geroepenen, de uitverkorenen en de gelovigen zijn. De uitverkorenen kunnen zich nergens op beroemen dan op vrije gunst alleen. God kwam als Eerste tot hen, in de welmenende roeping tot het heil en werd hen door Woord en Geest te sterk. Onder de preek, die hen tot eeuwige zegen werd, zaten echter diegenen, die straks ter linkerhand van de troon staan. Ze verkeerden onder dezelfde prediking. We kunnen dus onderscheid maken tussen geloof en ongeloof, en niet wat betreft de roeping. De verlorenheid zal straf wezen op het ongeloof en niet te wijten zijn aan onwilligheid van Gods kant. Onze Dordtse Leerregels stellen dat God ernstig roept, hoofdstuk 3. Ook belovend. Ik wijs slechts op Psalm 81, waar God tegen het gehele volk zegt: Doe uw mond wijd open en Ik zal hem vervullen. Dezelfde Psalm laat ons een klagend God horen, en de Heere Jezus zal Zich later over het ongeloof verwonderen: Maar Mijn volk wou niet, naar Mijn stemme horen, Israel verliet, Mij en Mijn geboën, heeft zich andere goën, naar zijn lust verkoren.

Als het gaat over de roeping moeten we ook denken aan de kloppende Heiland aan de deur van Laodicea: Ik raad u dat gij van Mij koopt! Wie onder de roeping heeft verkeerd, maar dezelfde is gebleven zal harder geslagen worden dan zij die niet als wij van het Evangelie hebben gehoord. Maar de uitverkorene zal zich aan de andere kant niet kunnen beroemen in zijn geloof en zijn gehoor geven aan de roeping. De zaligen, ons getekend in het laatste bijbelboek, zie Openb. 7, spreken van genade alleen: "De zaligheid zij onze God, Die op de troon zit en het Lam". Zalig geworden uit genade, zingt Paulus in Efeze 2. Concluderend tot dusver, kunnen we stellen dat de roeping bij geen gehoor ons schuldig stelt en dat het geloof aan de andere kant geen vrucht is van eigen akker, maar uit het gehoor van Gods Woord. De prediking moet ons op onze verantwoordelijkheid wijzen en op Gods gewilligheid en macht om harde harten te verbreken. Het gebed om de Heilige Geest krijgt dan een plaats vanwege de

hardigheid des harten: Och, schonkt Gij mij de hulp van Uwen Geest.

Als de Heere Jezus zegt: velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren, mogen we deze woorden niet zo lezen dat wij een tegenstelling zouden zien tussen roeping en verkiezing. Die liggen namelijk in elkaars verlengde. De Heiland wijst op een ander verschil, namelijk tussen de velen en de weinigen. Dat er velen geroepen zijn is duidelijk, want iedereen die dit leest hoort bij de geroepen. En toch weinig uitverkorenen? Weinigen uitverkoren is hetzelfde als: velen verworpen! Wat een vreselijke werkelijkheid. Tot velen zal niet gezegd worden: nu ja, u bent niet uitverkoren, helaas! Maar tot hen zal gezegd worden: Gij hebt niet gewild dat Ik Koning over u zou zijn. En daarom verworpen! De verwerping heeft een reden in de mens, een oorzaak in zijn val en verdor-

venheid. De verkiezing heeft een reden in God, in Zijn genade en welbehagen. God heeft Ezau gehaat. Dat God verworpt heeft zijn oorzaak in Ezau. Hij heeft Jakob liefgehad, van eeuwigheid. Dat is een stuk dat Jakob nog steeds niet klein kan krijgen. Waarom was het op mij gemunt? De oorzaak van Jakobs verkiezing ligt in Gods welbehagen, hem betoond om het Offer van Gods Zoon, Die in de plaats der Zijnen als het ware verworpen werd en de Godsverlating aan het kruis is ingegaan!

En voor degenen die over deze stukken diepgaand wil redeneren en filosoferen geldt het vermanend woord van Romeinen 9:20, "Maar toch, o mens, wie zijt gij, die tegen God antwoordt?" Hierover volgende keer verder met leven en welzijn.

K. Hoefnagel

De praktijk der godzaligheid

Het avondmaalsformulier (5)

"Geliefden in de Heere Jezus Christus, hoort aan de woorden der inzetten van het Heilig Avondmaal van onze Heere Jezus Christus..."

Het avondmaalsformulier begint met aandacht te vragen voor de heilige Schrift. De kerk van de Reformatie heeft geleerd haar oor te luisteren te leggen bij de woorden van God Zelf. Dat is de heilzame ontdekking van de reformatoren geweest. Zij wisten: Gods Woord is de bron van alle zaligmakende kennis. *Sola Scriptura!* Ook als we vragen naar de betekenis van de Dis des Heeren moeten we bij de Heere en Zijn Woord zijn. In de eeuwen die vooraf gingen aan de 16^e had de kerk helaas een ander oriëntatiepunt. De kerk van Rome heeft in de jaren tussen 500 en 1500 een sacramentsleer ontwikkeld die meer afkomstig was vanuit de menselijke traditie dan geput uit het onfeilbare Woord van God. Vandaar ook de vele dwalingen die door de eeuwen heen de Rooms-katholieke kerk waren binnengeslopen. Niet het minst in de leer aangaande het heilig Avondmaal. Het heilig sacrament was langzamerhand geworden tot de *paapse mis*. Zie daarover antwoord 80 van onze Heidelbergse Catechismus.

eerste zin

Die eerste zin van het formulier is dus opmerkelijk. De gemeente die bijeen gekomen is, wordt opgeroepen om te letten op wat de Heere heeft gesproken. Het is niet minder dan een appèl: "... hoort aan!" Het Avondmaal is weliswaar een zichtbaar teken. De toegang tot het hart wordt hier gezocht door

middel van de oogpoort. Maar ook dan schakelt de Heere de oorpoort niet uit. Luther noemt het sacrament: *het teken bij het Woord*. Rond de sacramenten blijft het ten diepste gaan om wat de Heere spreekt. "Hoort en uw ziel zal leven!"

"Hoort aan!" Voor welk woord uit de Schrift vraagt het formulier allereerst aandacht? Het is een woord van de apostel Paulus, geschreven aan de gemeente van Korinthe. U vindt het in het elfde hoofdstuk van Paulus' eerste brief aan deze gemeente. Daar heeft hij eerst het onderscheid van man en vrouw besproken. Een belangrijk thema voor de apostel. Nadrukkelijk vangt hij dit onderwijs aan met: "*Doch ik wil dat gij weet...*". God is het Hoofd van Christus, Christus is het Hoofd van de man en de man is het hoofd van de vrouw. Om het onderscheid van man en vrouw tot uitdrukking te brengen, zal de vrouw niet met een onbedekt hoofd bidden of profeteren. Later voegt de apostel daar nog aan toe: "*om der engelen wil...*" De engelen zijn als het ware de verkenner van de grote God op aarde. Zij rapporteren alles wat plaatsvindt, niet alleen in de grote wereld, maar heel in het bijzonder in de samenkomst van de gemeente Gods. Het komt er nauw op aan...

Wel, het is in dat verband dat de apostel nu gaat spreken over het heilig Avondmaal. Er is alle aanleiding toe. Want in de gemeente van Korinthe zijn gebruiken ingeslopen waarom de apostel haar berispen moet. De eenheid van de gemeente is verstoord en de Maaltijd des Heeren wordt misbruikt naar eigen welgevallen. Men onderscheidt het lichaam

des Heeren niet. Het besef van de heilichheid van de Dis is ver te zoeken. Paulus is zich bewust van zijn taak als apostel in dezen. Zijn terechtwijzing is een terechtwijzing met groot gezag. Gezag, direct ontleend aan zijn goddelijke Zender. In de verzen 23 en volgende verwijst hij naar de instelling van het sacrament door de Heere Jezus in de nacht waarin Hij verraden werd. Hij voegt eraan toe dat hij, Paulus, deze inzettingswoorden van de Heere Jezus Zelf heeft ontvangen. Het zijn speciaal die woorden die Olevianus aan het begin van het Avondmaalsformulier heeft geciteerd.

"Ik heb van de Heere ontvangen, hetgeen ik u ook overgegeven heb, dat de Heere Jezus in de nacht in welke Hij verraden werd, het brood nam en als Hij gedankt had, brak Hij het en zeide: 'Neemt, eet, dat is Mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt. Doet dat tot Mijn gedachtenis.' Desgelijks nam Hij ook de drinkbeker na het eten van het Avondmaal en zeide: 'Deze drinkbeker is het nieuwe Testament in Mijn bloed. Doet dat, zo dikwijls als gij die zult drinken.' Want zo dikwijls als gij dit brood zult eten en deze drinkbeker zult drinken, zo verkondigt de dood des Heeren, totdat Hij komt..."

van de Heere ontvangen

Het mag wel opmerkelijk heten dat we de instellingswoorden van het Avondmaal niet alleen kennen uit de evangeliën, maar dat we ze ook lezen bij de apostel Paulus. Let wel, hij is de enige apostel die niet bij de eerste avondmaalsbediening aanwezig is geweest. Noch Petrus noch Johannes noemt in zijn brieven de inzetten van het Heilig Avondmaal. Wie wel? Uitgerekend de apostel die als een ontijdig geborene de Heere Jezus pas ontmoet heeft na Zijn hemelvaart. De man aan wie Christus verschenen is op een wonderlijke en ingrijpende wijze.

Let er eens op hoe de apostel deze woorden weergeeft. Wat hij eraan vooraf laat gaan. Ons Avondmaalsformulier begint ermee. Zoals we zagen, geciteerd uit 1 Korinthe 11: "*Ik heb van de Heere ontvangen, hetgeen ik u ook overgegeven heb...*" Dat is een heel bijzonder woord. De Heere heeft dus kennelijk aan Zijn apostel Paulus bekend gemaakt de woorden van de inzetten van het Heilig Avondmaal. We moeten niet uitsluiten dat dat is gebeurd door een aparte hemelse openbaring. Hoewel de Heere ook gebruik gemaakt kan hebben van de contacten die Paulus met de andere apostelen had. Maar Paulus heeft de kennis die hij hiervan heeft verkregen, ervaren als een bijzondere geloofswetenschap die de Heere hem heeft geschonken. Het heeft hem bevestigd in

zijn besef een apostel van Christus te zijn. En dat zegt hij hier met grote nadruk.

Wat heeft het ons te zeggen? Me dunkt in ieder geval dit: dat de Heere Jezus er een bijzondere zorg aan heeft besteed dat Zijn kerk op aarde weten zou dat het heilig Avondmaal een inzet van Hem Zelf is. Een dubbele zorg. Allereerst door middel van de discipelen die bij de inzet aanwezig waren. Hun ervaring en herinnering is opgetekend in de overgeleverde evangeliën. De Heilige Geest heeft het in drie van de vier evangeliën laten boekstaven! En vervolgens heeft Gods Geest het geopenbaard aan Paulus die dat vastlegde in zijn eerste brief aan de Korinthiërs. Let wel: nog voordat er evangeliën voorhanden waren. Prof. W. van 't Spijker schrijft erover: *"Paulus heeft kennis ontvangen van de instelling van het avondmaal. Op zijn beurt heeft hij de instelling weer doorgegeven. En wanneer zo in de vroegchristelijke kerk van meet af avondmaal is gevierd, is dit alleen te verklaren, omdat Christus door middel van Paulus daarvoor heeft gezorgd"* (Bij brood en beker, pag. 375).

Dit sluit aan bij wat Calvijn als verklaring van vers 23 van 1 Korinthe 11 geeft. *"Met deze woorden geeft Paulus te kennen dat er geen andere autoriteit in de gemeente geldt, dan alleen dat van de Heere. Want het is alsof hij zei: Ik heb u niet mijn eigen verzinsel overgegeven. Toen ik tot u kwam, had ik geen nieuw Nachتماال naar mijn goedunken verzonnen, maar Christus is de auteur van Wie ik het ontvangen heb, wat ik u overgegeven heb. Keer dan weder tot die grond en oorsprong. Alzo zal het gezag van Christus standvastig blijven..."*

Bijbelstudie

IS ARMINIANISME ECHT ZO SLECHT?

Nee, ik ga me niet mengen in de discussie die een aantal maanden geleden begonnen is en die van tijd tot tijd nog wordt voortgezet. De discussie over een eventuele rehabilitatie van Arminius rondom de vraag of Arminius de eerste Arminiaan was en/of de vraag of de Arminianen wel echte volgelingen van Arminius zijn. Daarover is ook in ons blad genoeg gezegd. Terecht zijn bepaalde suggestieve stellingen weersproken.

Rehabilitatie?

Ik wil een andere vraag stellen, die wel in relatie staat tot die bedoelde discussie, maar die toch ook weer een afzon-

Wat is de zorg van de Heere Jezus voor Zijn kerk op aarde groot. Op een gewichtig uur aan het eind van Zijn aardse leven heeft Hij haar het sacrament van het heilig Avondmaal gegeven. Als een Maaltijd ter gedachtenis aan Zijn bittere borglijden en -sterven. Maar niet alleen heeft hij het ingesteld. Toen Zijn gemeente in deze wereld klein en aangevochten was en toen dwalingen haar van binnenuit dreigden uit te hollen, heeft Hij door Zijn bijzondere zorg de gave van de heilige Dis nog eens extra bevestigd. De apostel Paulus was daartoe het instrument. Zijn brief aan de Korinthiërs is er het bewijs van. Het wijst alles op de grote ontferming van de Koning van de kerk over de Zijnen. Op Zijn bevel wordt de tafel aangericht in de woestijn van dit leven. Ja, Hijzelf is het die bij tijden de tafel toericht voor Zijn gunstgenoten. Hij heeft grotelijks begeerd met Zijn discipelen het Pascha te eten, voordat Hij zou sterven. Maar nu Hij gestorven is, heeft Hij nog dezelfde begeerte om met degenen die van Hem zijn, gemeenschap te oefenen aan Zijn tafel. Het was met het oog daarop dat Paulus het de jonge kerk moest laten weten: *"Ik heb van de Heere ontvangen, hetgeen ik u ook overgegeven heb, dat de Heere Jezus in de nacht in welke Hij verraden werd, het brood nam..."* Inmiddels is de kerk bijna tweeduizend jaar ouder. Maar als we ons Avondmaalsformulier lezen, komen we diezelfde woorden opnieuw tegen. Telkens weer. *"Ik heb van de Heere ontvangen, hetgeen ik u ook overgegeven heb..."* En daarin klinkt de prediking tot de kerk des Heeren: *"Besef het met ootmoed en dankbaarheid: de hemel Zelf denkt aan u..."*

J.M.J. Kieviet

aan een van onze belijdenisgeschriften, de Leerregels van Dordrecht. Ja, de officiële leer van de kerken der Reformatie is dat het Arminianisme een afwijking van de leer van de Schrift is; dat het genadekarakter van het heil erdoor verduisterd wordt en dat Christus van Zijn eer beroofd wordt doordat aan de mens een te grote inbreng wordt gegeven in het werk der zaligheid. Dat belijden we en dat zullen we wel blijven belijden. Althans, op papier...

Alleen, nu zitten we wel een beetje met de vraag of dit belijdenisgeschrift nog echt de taal van ons geloof spreekt? Gaan kerken van gereformeerde belijden nog eerlijk met de leer van Dordt om? En hoe staat het in onze kerken? Of zijn we zo langzamerhand op een subtiële manier tot het gevoelen gekomen dat het Arminianisme op de keper beschouwd toch ook weer niet zo slecht is?

Arminianisme aanvaard?

Het is al weer een heel poosje geleden dat er in het Nederlands Dagblad een artikel verscheen onder de titel 'Meer arminiaans denken kan zending bevorderen' - een titel die de inhoud van het artikel inderdaad helemaal dekte. De dingen die in dit artikel naar voren gebracht werden waren echter al veel vaker gezegd. Het Calvinisme is al heel lang verweten dat er op haar standpunt niet echt geëvangeliziseerd kan worden. Hoe kan men nu buitenkerkelijken bereiken met een boodschap die uitgaat van Gods besluit van verkiezing en verwerping? Hoe kunnen mensen buiten de kerk ooit gewonnen worden voor een boodschap die verkondigt dat de genade particulier en niet algemeen is? Hoe kan iemand gewonnen worden voor een boodschap die begint met te zeggen dat de mens door zijn zonden onbekwaam is tot enig goed en geneigd tot alle kwaad en dat hij niet eens een vrije wil heeft om te beslissen of hij wel of niet in Christus zal geloven? Dat soort leerstukken zijn alleen maar geschikt om elke evangelisatiedrang te doden en om mensen aan wie zo het Evangelie verkondigd wordt kopschuw te maken. Nee, dan het Arminianisme! Dat zegt tenminste voorlopig niets over een verkiezing, al dan niet. Dat biedt het evangelie ruim en vrij aan want dat durft te zeggen: Jezus is voor u gestorven. Dat laat de mens ook nog een beetje in waarde door hem te vertellen dat hij zelf moet beslissen en dat hij dat ook kan aangezien hij nog de beschikking heeft over zijn wil, die hij gebruiken kan. Ja, van zo'n evangelisatieboodschap kunnen we nog wat verwachten, maar van het steriele Calvinisme niet. En zo is het gebeurd, dat veel 'outreach' sterk arminiaans gekleurd is. Het is al

weer een flink aantal jaren geleden dat ik als afgevaardigde van onze kerken aanwezig was op een synode van de Christian Reformed Church in Grand Rapids (USA). Daar was toen het rapport van evangelisatie-deputaten aan de orde. Een van de hoogleraren maakte toen openlijk de opmerking dat het duidelijk was dat alle evangelisatiewerk van de Christian Reformed Church op arminiaanse manier gebeurde. Hij werd door niemand weersproken en ook de betreffende deputaten deden er het zwijgen toe. Eerlijk gezegd was ik toen nog wat verbijsterd, maar dat soort gevoelens raak je wel kwijt als je wat meer met je neus op de kerkelijke feiten gedrukt wordt.

Ja, maar dat was Amerika. Daar is het Arminianisme altijd heel sterk geweest. Dat zal wel waar zijn. Maar er waait wel eens wat over naar onze kusten als de wind aanlandig is. En ik geloof niet dat ik me vergis als ik zeg dat er in dit opzicht al heel wat met de westelijke wind is aangevoerd. Ach, het komt ook met de noordenwind mee, en het komt eveneens vanuit het Oosten en het Zuiden. Het zit tegenwoordig overal in de lucht. Blijf er dan maar eens vrij van.

Het is nu een andere tijd

Moet dat dan? We hoeven het in onze tijd toch niet meer op de wijze te zien waarop onze vaders in een grijs verleden het zagen, toen ze nog pruiken droegen en in het latijn vergaderden? Heus, we zullen de Leerregels niet overboord zetten, maar ze nauwkeurig lezen en in ons opnemen is weer een ander uiterste. Ze zijn trouwens bijna onleesbaar geworden nu we aan turbo-taal gewend zijn geraakt.

Nee, geef ons maar de Alpha-cursus. Ze zeggen wel, dat daar ook een stuk arminianisme in zit, maar wat zou dat? Toen die cursus er pas was, werd er nog wel eens wat kritiek op geuit, maar die kritiek is verstomd en de cursus is nu in vele kringen algemeen aanvaard. Trouwens, je kunt in ieder geval niet ontkennen dat die cursus ook buitenkerkelijken aanspreekt en dat er door middel van deze cursus al heel wat mensen tot de kerk zijn gekomen.

En in een andere hoek van het gereformeerd Protestantisme gaan we onze jonge mensen benaderen met toespraken in de sfeer van HeartCry en SRA, ook al zit daar meermalen een scheut verdund of onverdund vrije-wil-denken in. Maar je ziet toch dat er tot geloof komen? En zeker als we dan ook nog een paar sprekers uit het buitenland, uit Amerika of uit Zuid-Afrika laten overkomen dan is het resultaat bijna verzekerd. Misschien wel een beetje jammer voor de predikanten van gewoon neder-

landse afkomst die zich in deze kring ook inspannen. Moet nou zo'n buitenlander met de eer van zoveel bekeringen gaan strijken?

Maar waarom praten over cursussen en conferenties? Het is al veel dichterbij gekomen. Op menige preekstoel vallen de accenten anders dan ze vroeger vielen. Menige prediker weet zelf niet goed meer te onderscheiden tussen genade en werk. Er wordt heel wat activisme gepreekt. Wat Petrus kon zeggen aan het eind van zijn eerste brief, dat die brief de boodschap van de waarachtige genade Gods bevatte, kan van heel wat preken helaas niet gezegd worden. Als we de boodschap die we meekrijgen goed begrepen hebben moeten we zelf nog heel wat doen. En velen doen het dan ook. Of denken dat ze het doen en menen dan dat ze 'het' hebben. En anderen, die geleerd hebben hoe machteloos en elendig ze door de zonde geworden zijn, worden van zo'n prediking zo moe. Zo moedeloos ook vaak.

Gebeurt dat alleen in 'lichte' kringen? Was het maar waar. Als we in eigen kring de hand in eigen boezem steken, hoeveel melaatsheid zien we dan? Of herkennen we geen melaatsheid meer?

Wat zullen we doen?

Sorry, dat ik wat scherp overkom. Maar ik heb geen andere keus. Ja toch wel. Ik kan natuurlijk ook zeggen: Laten we de stoffige geschriften van vroeger maar afdanken. Laten we Gomar maar eens een poosje in de beklagdenbank zetten; die man met zijn Supralapsarisme. En laten we Arminius er maar eens snel uit halen. En met hem dan tegelijk ook al die anderen die op de synode van Dordt door die bulderbas Boogerman met zijn 'Ite, ite' weggestuurd werden. Laten we

Sprekend verleden

JACOBUS KOELMAN (2)

De plichten der ouders

Dit boek is één van de weinige gereformeerde opvoedingsgeschriften uit de 16e en 17e eeuw. Hiernaast is bijvoorbeeld bekend "Geestelijke Queeckerij" van Johannes de Swaef, een Middelburgse schoolmeester, die dit werkje in 1621 publiceerde. Ook de Amsterdamse predikant Wittewrongel publiceerde een werkje over de christelijke opvoeding. Hij behandelt in dit boek ondermeer de wederzijdse plichten van ouders en kinderen. Koelman sluit hierbij aan. Hoe is de visie op het kind, op de mens? Ook het kind verkeert in een wanschapen toestand en moet herschapen worden. De Tien Geboden komen aan de orde met name het vijfde gebod. Ook be-

het Arminianisme maar eens openlijk in eer herstellen. Dan behoeven we tegelijk niet meer zo'n drukte te maken in 2009, bij de herdenking van het geboortjaar van Johannes Calvijn. Zeker, die man heeft veel goeds gedaan, maar zijn leer van Gods vrije genade kunnen we toch niet meer zo consequent gebruiken als hij bedoeld heeft. Zullen we dat dan maar doen?

Of zouden we in 2009 misschien Nicolaas Schotman's 'Eere-zuil, ter gedachtenis van de voor twee honderd jaren te Dordrecht gehouden nationale synode opgeregt' weer eens uitgeven? Of een geschrift dat in gelijke geest geschreven is en bedoeld is om in onze tijd alle hele en halve arminianisme te ontmaskeren? Komt heel de Calvijn-herdenking die nu al op stapel gezet wordt, niet een beetje oneigenlijk over als we intussen het Arminianisme alle ruimte geven?

Maar met het stoere Calvinisme kun je toch eigenlijk niet evangeliseren? O nee? Lees dan de biografie van George Whitefield maar eens. Of zijn preken. En vergeet daarbij dan niet dat de Heere deze man met zijn door en door calvinistische prediking van vrije genade heeft willen gebruiken voor het heil van duizenden mede-zondaren. Of als iemand liever direkt naar de Bijbel wil grijpen, laat hij dan nog eens nagaan hoe Paulus preekte en evangeliseerde. Bracht hij soms niet de wezenlijke elementen van de bijbelse leer van Gods vrije genade? En dat in een wereld die helemaal niet op zo'n boodschap zat te wachten. Maar hij had toch geen andere keus? Zijn Zender had de inhoud van de boodschap toch vastgesteld? Voor toen en voor nu.

P. den Butter

handelt Wittewrongel de middelen om de doeleinden van de opvoeding te bereiken: straf, onderwijs, lofprijzing en het goede voorbeeld. Deze elementen vinden we in "De plichten der ouders" van Koelman terug. Het boek begint met een opdracht aan de gemeente van Sluis. Dan volgt een ernstige aanspraak aan ouders, schoolmeesters en meesters. Dan volgt het eigenlijke boek dat uit 10 hoofdstukken bestaat. Het boek van Koelman is eigenlijk het eerste deel van een trilogie. Het tweede deel bevatte drie catechismussen en het derde deel bevatte 20 voorbeelden van godzalige en vroegstervende kinderen. "De plichten der ouders" is echter al vrij snel een eigen leven gaan leiden en werd los van de catechismus en de voorbeelden uitgegeven. Koelman wilde de ouders wijzen op hun uiterst verant-

woordelijke taak om hun kinderen tot godzaligheid te brengen. Ook het liefste kind is een wanschapen schepsel. Het moet wederom geboren worden. De opvoeders kunnen zichzelf en ook hun kinderen geen wedergeboorte, geloof en bekering geven. Maar dat betekent niet dat men maar werkeloos moet toezien hoe het gaat met de kinderen. Ouders dienen de jeugd op te kweken tot godzaligheid, bekering en heiligmaking. De kinderen zijn van zichzelf ellendig en doemwaardig. De ouders dienen zich in te zetten voor het behoud van de zielen van hun kinderen. Zij moeten de kinderen al vroeg bepalen bij de ellendige toestand waarin zij verkeren opdat zij de verdorvenheid van hun natuur zouden gevoelen en betreuren. Ze moeten leren dat zij zichzelf niet kunnen verlossen uit de ellende, maar dat ze het oog op Christus moeten slaan, zich aan Hem dienen over te geven om zich te laten zaligen. Koelman duidt de opvoeders aan als medewerkers Gods. De ouders zijn verantwoordelijk voor hun kinderen. Daarom moeten de ouders hun kinderen zo ernstig aansporen tot bekering en een godzalig leven. Aan de kinderen moeten deugden en plichten worden voorgehouden. Ook door het gebed dient gearbeid te worden tot behoud van de ziel van het kind. Koelman heeft in tegenstelling tot veel van zijn tijdgenoten er oog voor dat het kind als kind behandeld dient te worden en niet als kleine volwassene. Hij waarschuwt voor overbelasting van het geheugen. Koelman benadrukt dat het gezag niet zozeer op de liefde tussen ouders en kinderen berust als wel op het feit dat de ouders door God boven het kind zijn gesteld. Over de straf zegt Koelman dat die nooit in toorn mag plaatsvinden. Kinderen dient duidelijk te worden dat ze om hun verkeerde daad gestraft worden en niet omdat vader of moeder toornig is. Na de straf dient de weg tot verbetering aangewezen te worden. Overigens was Koelman niet voor slappe straffen. Kinderen die bewust ingaan tegen alle vermaningen moeten zeer streng gestraft worden, ja hij achtte zelfs de doodstraf niet uitgesloten. Hoofdstuk 6 bevat een volledige verhandeling over het gebed.

Zonden afleren

Hoofdstuk 5 gaat over deze zaak. In dit hoofdstuk somt Koelman veel zonden op. Bijvoorbeeld eigenzinnigheid waardoor de kinderen hun wil willen doordrijven door zolang te krijzen, te schreeuwen of te huilen en te zeuren totdat ze hun zin krijgen. We geven een citaat van blz. 78 "U moet van jongsaf hun koppigheid en eigenzinnigheid breken en blijven weigeren wat u hen terecht geweigerd hebt en hen altijd laten doen wat

zij, noch met goede woorden noch met dreigementen, niet willen." Koelman wijst ook op het dienen van God. Daarin mogen de kinderen niet onwillig, traag en lui zijn. We citeren opnieuw: "Laat ze hun gebed niet op bed liggend uitspreken, maar doe ze knielen voor de grote God." Ook mogen de gebeden niet vlug afgeraffeld worden. Gods Woord mag niet oneerbiedig of onoplettend gelezen of aangehoord worden. Koelman waarschuwt ook tegen ontheiliging van de rustdag. Ouders dienen vroeg in te gaan tegen kwaad humeur en nijdigheid. Ouders dienen hun kinderen ervoor te waarschuwen zichzelf te wreken. Gulzigheid en overdadigheid dienen bestreden te worden. Kinderen moeten geen vuile taal uitslaan en geen luchthartige liedjes lezen of zingen. Ouders moeten geen aanleiding geven tot hoogmoed en hovaardij in hun kinderen. Kinderen dient geleerd te worden ledigheid en luiheid te haten. Kinderen moeten een hekel krijgen aan gierigheid en de milddadigheid liefhebben. Er dient gewaarschuwd te worden voor slecht gezelschap, voor verkeerde vrienden. De zonde van ontevredenheid en mopperzucht moet tegen gegaan worden. Over het straffen zegt Koelman het volgende op blz. 91 "Straf uw kinderen niet te weinig, niet te veel en niet te laat. Niet te weinig (als het nodig is), anders zullen ze zonder vrees voor straf opgroeien en dan zal de straf geen effect hebben. Niet te veel, zodat het hen niet moedeloos maakt of haat aankweekt tegen hun ouders. En niet te laat, maar tijdig en vroeg, zoals staat in Spr 13:24, als ze nog jong zijn en er nog hoop is. Als het voor hen niet te vroeg is om te zondigen, dan is het voor u niet te vroeg om te straffen. Het medicijn moet dadelijk aanwezig zijn als de ziekte zich openbaart. Een ziekte is in het eerste stadium beter te genezen. Als u hiermee wacht, dan is de eerste zonde de zonde van het kind, maar de tweede is van u."

Leren bidden

Ook hieraan besteedt Koelman aandacht. Het is de taak van de ouders kinderen te leren bidden. Daartoe moet er 's morgens en 's avonds een huisgodsdiens oefening gehouden worden waarin de gebeden worden gedaan. In het gezinsgebed dienen niet alleen de eigen noden, maar ook die van de kerk, van de predikanten, van de overheden, van stad en land, maar vooral ook van de kinderen te worden verwoord. Kinderen dienen van jongsaf te horen wat ouders voor hen bidden, ook waartegen zij bidden, vooral om hun bekering en zaligheid, om vergeving en genezing van hun zonden en om een zegen voor hun ziel en lichaam. We lezen op blz. 96 "Leer hen dat ze vanaf het begin van

hun gebed en in het vervolg ervan een diepe indruk moeten hebben van God, van Zijn grootheid, majesteit en heerlijkheid, van Zijn almacht, alomtegenwoordigheid en alwetendheid; van Zijn heiligheid, rechtvaardigheid en wijsheid; van Zijn barmhartigheid, genade en goedheid; van Zijn schepping, onderhouding en regering van alle dingen." Ouders moeten ook leren waar kinderen om moeten bidden. Welke geestelijke en lichamelijke zaken er aan de orde dienen te komen. We citeren van blz. 98 en 99 "Wat hun ziel betreft, moeten zij vragen of hun zonden vergeven mogen worden, of zij de verdiende straffen hier en hiernamaals niet behoeven te dragen, of zij niet opnieuw in dezelfde zonden zullen vallen, of ze bekering en wedergeboorte, geloof in Christus, liefde tot en vrees voor God mogen verkrijgen. Ook of ze hun verplichtingen tegenover hun ouders en onderwijzers en andere kinderen op de juiste wijze mogen volbrengen, of ze zalig mogen worden en eeuwig God mogen genieten in de hemel. En wat het lichaam aangaat, laat hen bidden of ze gezondheid en kracht mogen hebben; of hun niets behoeft te ontbreken, of ze goed mogen leren op school of op het werk waar ze zijn uitbesteed. En deze dingen moet u zelf in hun eigen gebed brengen, opdat ze het na-bidden. Echter alles zo eerbiedig en ernstig, alsof u God tegenwoordig wist. Laat hen vooral reeds vroeg en menigmaal bidden ten aanzien van hun dood en hun sterfelijkheid, vanuit de bekentenis hoe zwak, hoe sterfelijk ze zijn, beseffend hoevelen vroeg sterven, hoe verschrikkelijk het is om onbekeerd te sterven en zo de eeuwigheid in te gaan. Daarbij hebben ze te bidden of ze toch bereid mogen zijn en toe bereid mogen worden tot de dood en tot het oordeel, om de hemel in te gaan als ze sterven. U moet hun, door zo te bidden, voorzeker een diepe en blijvende indruk geven van het gewicht en het gevolg van het sterven; van het eeuwig, eeuwig, eeuwig zalig te zijn of verdoemd; in de hemel of in de hel; bij de Heere Jezus en Zijn engelen of bij de duivelen en de verdoemde geesten; in het licht of in de duisternis; in de vreugde of in de pijnen en kwellingen. Dit moet gewoonlijk een belangrijk deel van hun gebed zijn."

Ds. A. van Heteren

Ds. W. Visscher, Christen zijn, gebonden, 96 blz., € 9,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2155-5.

De secularisatie is in Nederland ver voortgeschreden. Minder dan de helft van de Nederlanders is lid van een kerk. Eén op de vier mensen gelooft nog in het bestaan van God en maar één op de tien komt nog regelmatig in een kerk. Veel kinderen in Nederland worden niet meer gedoopt: 75% blijft ongedoopt. Ruim honderd jaar geleden was dit heel anders. Veel mensen weten in onze tijd weinig of niets van de christelijke feestdagen. Kerst is nog wel behoorlijk bekend. Maar Pasen en hemelvaart is al een stuk moeilijker. Nederland is voor een groot deel gesecculariseerd. Het boekje christen- zijn is uitgekomen in de serie thema's voor tieners. De auteur laat zien wat het betekent om christen te zijn in Nederland. Echte christenen gaan een beetje lijken op de Heere Jezus. In de eerste eeuwen vielen christenen op door datgene wat zij wel en wat zij niet deden. Dat is in onze tijd ook al meer het geval. Christenen waren in de eerste eeuwen matig met alcohol en deden niet mee aan de verkeerde seksuele cultuur van die dagen. Ze leefden eerlijk en sober. Ze hadden innerlijke vrede en hadden medelijden met andere mensen. Ze offerden hun leven in dienst van de Heere en voor andere mensen. Een christen kent drie stukken: Zonde, verlossing en dankbaarheid. Als ds. Visscher over de wedergeboorte schrijft was het misschien goed geweest dit ook te benaderen vanuit de Dordtse Leerregels. Eerlijk schrijft de auteur over verschillen in kleding. Dit boekje is voor tieners geschreven. Dan vind ik het jammer dat de kinderdoop in vergelijking met de geloofsdoopt als een niet fundamenteel verschil wordt beschouwd (blz. 86). Dit werkt verwarrend voor onze jeugd. Juist op het punt van de kinderdoop dient er duidelijk leiding gegeven te worden. Overigens staan er veel behartenswaardige zaken in dit boekje.

Sandor van Leeuwen en Arnoud Proos, Alcohol, gebonden, 92 blz., € 9,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2154-8.

De auteurs werken bij de jeugdbond van de Gereformeerde Gemeenten. Op een eerlijke wijze brengen zij in dit boekje naar voren dat er in Nederland veel te veel wordt gedronken. Dit gaat de reformatische gezindte niet voorbij. Met name valt te denken aan keten, schuren en andere gelegenheden waar met name op vrijdag- en zaterdagavond door 'onze' jongeren te veel alcohol

wordt gebruikt. Op blz. 10 lezen we dat bijna de helft van de jongens van 15 wel eens heel erg dronken is geweest. Schoolfeestjes lopen soms uit op alcoholvergiftiging. Op blz. 15 lezen we over het zogenaamde 'binge drinken' (binge is het Engelse woord voor feestje). Dit betekent dat er in één keer heel veel wordt gedronken. Er worden dan 20 glazen of meer gedronken. Het blijkt dat 28% van de jongeren hieraan mee doet. Nog extremer is het zogenaamde 'coma-zuipen'. Iemand drinkt dan enorm veel om naar zo snel mogelijk in een coma te raken. In Duitsland dronk een jongen in een paar uur tijd 52 glazen tequila en kwam op de intensive care terecht. In dit nu verschenen boekje worden de gevaren van alcohol getekend. Te veel drinken veroorzaakt schade aan hersenen, lever en hart. Het korte termijngeheugen wordt aangetast bij jongeren onder de 24 jaar. De kans op bepaalde vormen van kanker wordt vergroot. Bij ongeveer 15% van de verkeersongevallen is drank in het spel. Dat betekent dat er elk jaar 125 doden vallen en 3000 tot 4000 mensen in het ziekenhuis belanden. Noach en Nabal komen aan de orde. Tips worden gegeven om grenzen te stellen zodat gebruik niet overgaat in misbruik. Kortom, een nuttig boekje uit de serie thema's voor tieners. Het zou een goede zaak zijn dat onze jongeren het lezen en ernaar handelen.

Ds. A.C. Uitslag, Het Evangeliezaad in de Schouwse kleigrond, 159 blz., gebonden, € 22,50.

In het jaar 2008 bestond de Christelijke Gereformeerde Kerk van Kerkwerf 50 jaar. Twintig jaar geleden verscheen er ook een jubileumboek. Nu is opnieuw een boek verschenen. De auteur heeft veel werk gedaan om alle gegevens te verzamelen. Lidmatenboeken, geslachtsregisters, jaargangen van Deltakontakt en RDP, notulen van kerkenraadsvergaderingen, gemeentelijke correspondentie en nog meer zaken zijn onderzocht. De gemeente van Kerkwerf bestaat van oudsher voor een groot gedeelte uit mensen die werken in de landbouwsector. Mede daarom kreeg het boek de titel: "Het Evangeliezaad in de Schouwse kleigrond." Gods Woord is het zaad der wedergeboorte. Dat zaad mocht gedurende een tijd van 50 jaren gezaaid worden in de gemeente van Kerkwerf. Het mocht ook vrucht dragen. Het boek bevat naast de tekst heel wat illustraties. De predikanten die in Kerkwerf gestaan hebben worden beschreven en eerlijk getypeerd naar hun ligging. Zo lezen we van bijvoorbeeld ds. M. v.d. Sluys dat de gemeente naar rechts opschoof. Al snel na zijn komst werd de Statenvertaling weer ingevoerd op de catechisaties i.p.v.

de Nieuwe Vertaling. Wat de prediking aangaat wordt een uitspraak van ds. M. v.d. Sluys geciteerd. Bij een preekbespreking op de kerkenraad merkte hij op dat (blz. 81): "om de rijkdom van die Christus te leren verstaan men eerst aan zijn eigen ellende ontdekt moet worden." In het laatste deel van het boek worden behartenswaardige zaken over de prediking geschreven. We lezen daarover op blz. 153: "Wie in getrouwheid aan het beginsel van de Afscheiding kerk wil zijn die zal staan voor de Schriftuurlijk bevindelijke prediking: eerbiedig buigend voor de Schrift, wortelend in de gereformeerde belijdenis, gekenmerkt door een sterk accent op het toepassende werk van de Heilige Geest en beïnvloed door de prediking van de Reformatie en de Nadere Reformatie. De in zichzelf verloren mens moet voor een heilig en rechtvaardig God worden gesteld en tegelijk dient de grond te worden verkondigd waarop die verloren mens voor God kan bestaan: Christus Jezus en Dien gekruisigd!" Op blz. 154 lezen we ondermeer: "Er dient ook voor Christus plaats gemaakt te worden in het hart. Dat is beslist geen voorwaarde, die de mens moet vervullen, maar het is wel de weg waarlangs de Heere Zelf door Woord en Geest zondaren leidt tot de Zaligmaker. Jezus had het Zelf al gezegd: 'Die gezond zijn, hebben de medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn' (Matth. 9:12). De kennis der ellende is nodig om een begeerte naar verlossing in ons op te wekken. Dat vereist een prediking van zowel Wet als Evangelie. Een wet-tische prediking wekt slechts benauwdheid. Een enkel evangelische prediking wekt een valse rust, waarbij een mens zich Christus toe – eigent zonder zich verloren te hebben geweten voor God en zonder verbrokenheid van het hart. In de prediking dienen Wet en Evangelie in het juiste evenwicht aan de orde te komen. De Wet stelt schuldig en ontdekt ons aan onze verlorenheid, terwijl het Evangelie de mogelijkheid tot zaligheid opent in Christus Jezus. De Wet baant de weg voor het Evangelie. De prediking van de Wet beoogt een zondaar te brengen tot kennis van zijn ellende opdat hij zo uitgedreven wordt tot Christus. Want de heerlijkheid van Christus licht alleen op tegen de donkere achtergrond van de diepe val in Adam." Wie behoort tot de gemeente van Kerkwerf of er familie heeft of er vroeger toe behoorde heeft, zal zeker belang stellen in het nu verschenen boek. We hebben waardering voor datgene wat er allemaal in vermeld staat. Het zou wellicht goed geweest zijn als er van de predikanten die gediend hebben in Kerkwerf een preek of meditatie was opgenomen. Maar dat kan misschien in een volgend

jubileumboek. Het boek is te bestellen bij: A.C. Uitslag, vdm, Almerelaan 1, 8321 JA Urk, tel. 0527-681593, e-mail: a.c.uitslag@kliksafe.nl of bij D.J. Viergever, Tellersweg 11, 4321 TW Kerkwerf, tel. 0111-671208, e-mail: djviergever@kliksafe.nl

L.M.P. Scholten, Nuttig tot lering, gebonden, 324 blz., € 19,95, Uitgave Gereformeerde Bijbelstichting, ISBN 978-90-72186-52-2.

De auteur is van 1988 tot 2004 directeur geweest van de Gereformeerde Bijbelstichting. Sinds 1965 was hij al betrokken bij het werk van de GBS. In 1990 begon het GBS-blad *Standvastig* met een vragenrubriek. In die rubriek worden vragen beantwoord over de Bijbel, de Bijbelvertaling en de Bijbeluitleg. Dhr. Scholten heeft de vele vragen die in de loop van de jaren gesteld zijn beantwoord. Van die antwoorden zijn er 117 geselecteerd in het nu uitgegeven boek. Elf antwoorden zijn toegevoegd die nog niet in *Standvastig* gepubliceerd waren. Een achttal artikelen die voor 1990 geschreven waren zijn ook opgenomen. Zo overspant dit boek een schrijftijdperk van dertig jaar. De titel van het boek is ontleend aan 2 Tim. 3:16a "Al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot lering." De ondertitel van het boek "136 annotaties voor Bereeërs is afgeleid van Hand. 17: 11 En dezen waren edeler dan die te Thessalonica waren, als die het Woord ontvingen met alle toegankelijkheid, onderzoekende dagelijks de Schriften, of deze dingen alzo waren." Annotaties is een oud woord voor kanttekeningen. Het boek is verdeeld in drie onderdelen: Bijbelse namen, Bijbelteksten en Varia. Achterin is een register van Bijbelteksten opgenomen, wat de bruikbaarheid bevordert. Er zou uit dit waardevolle boek heel wat te citeren zijn. Er worden heel wat Bijbelse namen besproken en veel teksten krijgen aandacht. Zo worden er twee artikelen gewijd aan Matth. 19:24. De gestelde vraag luidt: In Mattheüs 19:24 lezen we het woord des Heeren, dat het licht is dat een kameel gaat door het oog van een naald, dan dat een rijke ingaat in het Koninkrijk Gods. Gaat het hier inderdaad om een kameel (kameel) of moeten we wellicht aan een kabel denken? Op overtuigende wijze toont dhr. Scholten aan dat het hier niet om een kabel gaat, maar om een kameel. De verandering van kameel in kabel van een overschrijver valt te verklaren, maar niet van kabel in kameel. Het was het grootste dier dat de Joden in hun dagen kenden. Een kameel door het oog van een naald. Dat was dus de grootste onmogelijkheid die maar denkbaar was. We besluiten met weer te geven wat we lezen op blz.

299. De behandelde vraag luidt daar: "Graag een verklaring van het woord 'gewrocht'. Waar komt dat vandaan?" Het antwoord wat Scholten geeft luidt als volgt: "Het woord 'gewrocht' komt 21x in de Statenvertaling voor, steeds als voltooid deelwoord in de betekenis van 'gewerkt'. Sterker nog: het woord 'gewerkt' kent onze Bijbelvertaling niet. Dat geldt ook van de verleden tijd. We vinden 'wrocht' (Ex. 36: 1; 2 Sam. 23:10; Markus 16:20; Hand 18:3; Gal. 2:8) en 'wrochten' (Rom. 7:5), maar nergens in de hele Bijbel 'werkte' of 'werkten'. Het was voor onze vaders 'werken, wrocht, gewrocht', op dezelfde wijze als (bijvoorbeeld) kopen, kocht, gekocht. Van Dale geeft beide verbuigingen: werken,

werkte, gewerkt en werken, wrocht, gewrocht. In de betekenis is geen enkel verschil; 'wrocht, gewrocht', klinkt alleen wat ouderwets en is om die reden een doorn in het oog van allen die zo krampachtig hun best doen om 'eigentijds' te zijn. Het zelfstandig naamwoord 'gewrocht' komt in onze SV niet voor. Wist u overigens dat 'gewrocht' nog als een gewoon woord in de NBG-vertaling van 1951 voorkomt? Bijvoorbeeld in Job 10:3: 'dat Gij verwerpt het gewrocht Uwer handen', en in vers 8: 'Uw handen hebben mij gewrocht', waar de Statenvertaling 'de arbeid' en 'gemaakt' heeft." We willen dit boek van harte aanbevelen. Het is niet duur en geeft veel informatie.

Lectori Salutem!

Op D.V. 16 november hoopt de weleerwaarde heer

ds. J. Westerink

wegens verkregen emeritaat afscheid te nemen van de actieve dienst binnen onze gemeente en de Christelijke Gereformeerde Kerken.

In verband daarmee biedt de kerkenraad van Urk-Maranatha hem en zijn vrouw een receptie aan, waar u hen tevens kunt feliciteren met hun 45-jarig huwelijks- en ambtsjubileum.

In dankbaarheid aan de Koning der Kerk, Die veel in hen aan ons heeft gegeven, nodigt de kerkenraad u uit voor de receptie die zal plaatsvinden op D.V. zaterdag 15 november in De Koningshof Party & Events aan de Staartweg 20, 8321 NB te Urk.

Van 13:30-16:00 uur is er gelegenheid voor familie en gasten van buiten de eigen kerkelijke gemeente om de familie Westerink te feliciteren. Van 17:00-19:30 uur worden de gemeenteleden en overige gasten verwacht.

In De Koningshof Party & Events zal door de zondagschool een crèche worden gehouden voor de kinderen.

De afscheidsdiensten zullen worden gehouden op D.V. zondag 16 november in: de Maranathakerk, Pyramideweg 66 morgendienst, aanvang 10:00 uur en "de Schuilplaats", a/d Almerelaan 22 middagdienst, aanvang 17:00 uur. Na deze diensten is er gelegenheid om de familie onder het genot van een kopje koffie te ontmoeten.

Namens de kerkenraad,
Ds. H. Polinder, preses

W. de Vries, scriba

Stichting steun
Messias
belijdende
Joden

Postbus 22 3860 AA Nijkerk

Voor informatie:
Ds. G. Bouw.
Tel.: 0172 - 470040
E-mail: g.bouw@solcon.nl

Steun de
evangelieverkondiging
door Messiasbelijdende
Joden in Israël

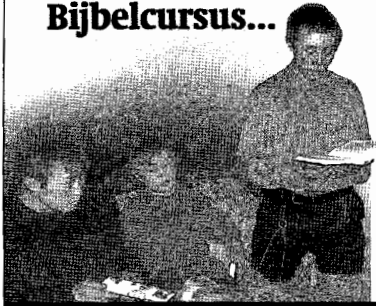
Stort uw gift
op rekening 37 78 53 496 (Rabobank)
of 833 07 97 (Postbank)

Wij verzorgen graag een lezing
of diaprojectie op uw gemeentavond
of verenigingsavond

Friedensstimme
 Evangelisatie en Bijbelverspreiding in de voormalige Sovjet-Unie

"...totdat Hij komt..."

Een Bijbelcursus...

...is een belangrijk middel voor Nentsen om toe te nemen in kennis. Nog maar kort uit het heidendom tot God bekeerd, verlangen deze poolbewoners Hem beter te leren kennen. Zodat ze ook anderen vanuit het Woord de weg kunnen wijzen.

Broeders reizen over de toendra en geven een cursus in de tent. Wilt u dit werk steunen met uw gebed en een bijdrage voor cursusmaterialen, brandstof en levensmiddelen? Uw bijdrage is welkom op 41.32.334.

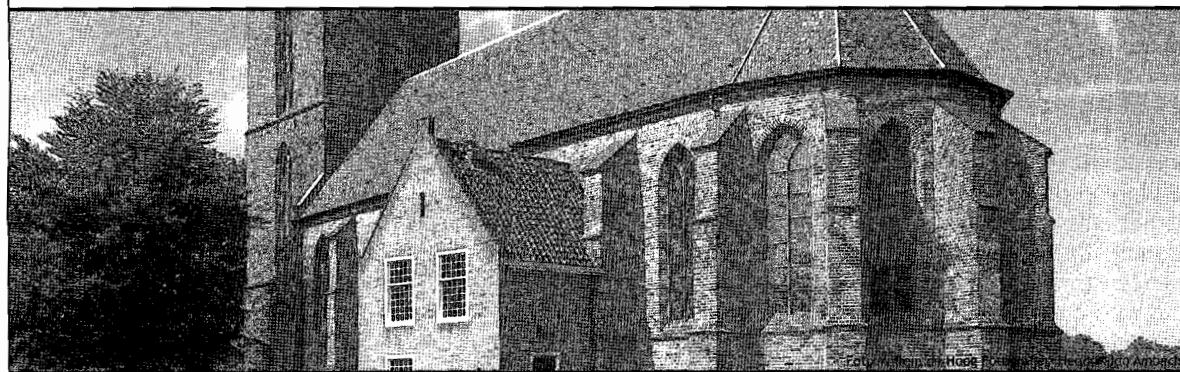
Postbus 15 | 2800 AA Gouda | TEL. 0182 - 538 544 | GIRO 41 32 334

Kerst met de Psalmzangdag in Bovenkerk Kampen

Op verzoek van trouwe bezoekers van de Psalmzangdag zal er op D.V. zaterdag 13 december 2008 een extra Psalmzangdag worden gehouden met psalmen rondom het kerstevangelie. Ook de lofzangen achter de psalmen zullen zeker niet ontbreken. Ds. D. Zoet, predikant van de Hersteld Hervormde gemeente te Ouderkerk aan de IJssel, zal de psalmen van toelichting voorzien. De samenzang wordt zoals gebruikelijk weer op het orgel begeleid door Peter Eilander. Deze Psalmzangdag krijgt een extra accent door de medewerking van het trompettistenduo Arjan en Edith Post. De psalmen worden niet-ritmisch gezongen, uit de berijming van 1773.

Van deze dag wordt weer een live-opname gemaakt. Wie de cd in de kerk bestelt, ontvangt deze nog vóór de kerstdagen van 2008 thuis! De Psalmzangdag is voor iedereen gratis toegankelijk. Wel wordt er twee keer gecollecteerd om de kosten te dekken. In de pauze zijn consumpties tegen betaling verkrijgbaar. De middag begint om 13.30 uur en is rond 16.30 uur afgelopen. Parkeertip: Stadhuis, Burg. Berghuisplein, op ca. 10 min. loopafstand van de Bovenkerk. Zie voor meer info de vernieuwde website: www.psalmezangdag.nl.

bis Betrouwbare audio oplossingen voor optimale verstaanbaarheid

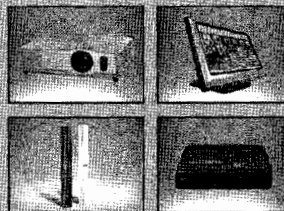

Verstaanbaarheid is belangrijk. Zeker in de kerk. Vertrouw daarom op BIS voor advies, ontwerp, installatie en onderhoud van de juiste audio oplossing voor uw kerk- of verenigingsgebouw.

BIS levert:

- Geluidsversterking
- Ringleidingen
- Opnameapparatuur
- Cameraregistratie
- Projectieapparatuur
- Systemen voor centrale bediening
- Betrouwbare kerktelefoon met extra helderheid
- Meting akoestiek en spraakverstaanbaarheid
- Persoonlijke aandacht en service
- Technisch onderhoud en storingsdienst

Bel BIS! 0180-486777. Of ga naar www.bis.nl

Een leverancier voor al uw audio oplossingen. En meer! Kies voor betrouwbaarheid. Kies voor BIS.

Profiteer van de lustrumactie!

ADSL voor maar

€ 16,95

per maand!

Meer weten?
 Kijk op www.klijksafe.nl/lustrumactie
 of bel (0341) 27 49 99.

klijksafe ...bewuste keus